

Bank Spółdzielczy w Jaworze

**Ujawnienie informacji dotyczących adekwatności kapitałowej
oraz innych informacji Banku Spółdzielczego w Jaworze
podlegających ogłaszaniu według stanu na 31.12.2024r.**

Wprowadzenie

Raport „Ujawnienie informacji dotyczących adekwatności kapitałowej oraz innych informacji Banku Spółdzielczego w Jaworze podlegających ogłaszaniu według stanu na 31.12.2024 r.”, zwany dalej „Raportem”, został przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku z późniejszymi zmianami, w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem CRR”) w części ósmej oraz Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 2021/637 z dnia 15 marca 2021 r., a także Rekomendacji wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, zwaną dalej „KNF”.

Wymogi dotyczące ujawniania informacji na mocy Rozporządzenia CRR określone zostały w art. 431 – 455 Rozporządzenia CRR.

Bank Spółdzielczy w Jaworze (dalej: Bank) będąc małą i niezłożoną instytucją nienotowaną ujawnia w niniejszym Raporcie, raz do roku w formie tabeli najważniejsze wskaźniki, o których mowa w art. 477 Rozporządzenia CRR, zgodnie z art. 433b ust.2.

Zaprezentowane informacje spełniają również wymogi wynikające z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Zakres ujawnień przedstawiony w niniejszym opracowaniu został uzupełniony o informacje podlegające ujawnieniu wynikające z:

- 1) Rekomendacji M, dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 r.;
- 2) Rekomendacji P, dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków, Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2015 r.;
- 3) Rekomendacji H, dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, z dnia 25 kwietnia 2017 r.;
- 4) Rekomendacji Z, dotyczącej zasad ładu wewnętrznego w bankach, Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 9 października 2020 r.

Bank w zakresie ujawnianych informacji:

- 1) stosuje pominięcie informacji uznanych jako nieistotne – informacja nieistotna to w opinii Banku, informacja, której pominięcie lub zniekształcenie nie może zmienić oceny lub decyzji osoby wykorzystującej taką informację przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych, albo wpłynąć na taką ocenę lub decyzję;
- 2) stosuje pominięcia informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne - Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeżeli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.

Za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje:

- 1) zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną na rynku w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów;
- 2) poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych a także danych objętych ochroną ze względu na tajemnicę bankową – Rozporządzenie o Ochronie Danych Osobowych (RODO): Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), (na podst. art. 432 ust. 2 Rozporządzenia CRR).

W celu spełnienia powyższego wymogu Bank stosuje jednolite formaty ujawnień określone w Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) 2021/637 z dnia 15 marca 2021 roku ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do publicznego ujawniania przez instytucje informacji, o których mowa w części ósmej tytułu II i III rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, oraz uchylającym rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1423/2013, rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1555, rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/200 i rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/2295, zwanym dalej „Rozporządzeniem 2021/637”.

Raport został przygotowany zgodnie z „Polityką informacyjną”, zatwierdzoną przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą Banku.

Niniejszy Raport był przedmiotem wewnętrznej weryfikacji przeprowadzonej przez Samodzielne stanowisko ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Informacje zawarte w Raporcie zostały przygotowane na podstawie danych obejmujących okres 12 miesięcy, zakończony 31 grudnia 2024 roku, zgodnie z przepisami obowiązującymi na 31 grudnia 2024 r.

Pełny zakres informacji jest udostępniany w formie papierowej w sekretariacie siedziby Banku Spółdzielczego w Jaworze, ul. Wrocławska 2, w godzinach pracy, a także na stronie internetowej Banku.

Niniejszy Raport podlega publikacji na stronie internetowej Banku: <https://www.bs-jawor.pl>.

NOTA:

Zgodnie z art. 19 Rozporządzenia 2021/637 Bank informuje, że:

- 1) pełna nazwa Banku to: Bank Spółdzielczy w Jaworze
- 2) kod LEI Banku to: 259400BRVL2UCAPZFB43
- 3) o ile nie zaznaczono inaczej, ilościowe dane pieniężne ujawnione w niniejszym Raporcie prezentowane są w tysiącach PLN, a dane ilościowe ujawniane w formie odsetka wyrażone zostały zgodnie z jednostką, z zastosowaniem minimalnej dokładności odpowiadającej czwartemu miejscu po przecinku
- 4) Bank stosuje Polskie Standardy Rachunkowości
- 5) Bank nie posiada jednostek zależnych i nie podlega konsolidacji dla celów księgowych ani konsolidacji ostrożnościowej – mając powyższe na uwadze dane zawarte w niniejszym Raporcie sporządzone są na podstawie danych jednostkowych

Spis treści:

1. Ogólne informacje o Banku.....	4
2. Tabela EU KM1 – Najważniejsze wskaźniki.....	5
3. Ujawnienia informacji dotyczące ryzyka operacyjnego – zgodnie z Rekomendacją M KNF	7
4. Ujawnienia informacji dotyczące ryzyka płynności – zgodnie z Rekomendacją P KNF	8
5. Ujawnienia informacji na podstawie Rekomendacji Z KNF	13
Monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka konfliktu interesów	15
6. Polityka wynagrodzeń.....	15
7. Informacje dotyczące systemu zarządzania ryzykiem	17
8. Opis systemu kontroli wewnętrznej	19
9. Informacje o spełnianiu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe	25
10. Oświadczenie Zarządu Banku Spółdzielczego w Jaworze	26

1. Ogólne informacje o Banku

Informacje ogólne o Banku prezentuje poniższa tabela:

Nazwa	Bank Spółdzielczy w Jaworze
Forma prawna	Spółdzielnia
KRS	0000111618
REGON	000509904
NIP	6950002761
Siedziba	Jawor
Adres	59-400 Jawor, ul. Wrocławska 2
Telefon	76 870 28 34
Mail	sekretariat.bsjawor@bankbps.pl
Adres do e-Doręczeń	AE:PL-60748-29996-AJUJE-26
Strona internetowa	www.bs-jawor.pl

Zgodnie ze Statutem, Bank działa na terenie województwa dolnośląskiego. Siedziba Banku znajduje się w Jaworze na ulicy Wrocławskiej 2. Bank prowadzi działalność w ramach następującej struktury organizacyjnej:

Centrala Banku Spółdzielczego w Jaworze – 59-400 Jawor ul. Wrocławska 2,

Oddział w Jaworze – 59-400 Jawor ul. Wrocławska 2,

Oddział w Strzegomiu – 58-150 Strzegom, Rynek 38,

Oddział w Bolkowiu – 59-420 Bolków, Rynek 32,

Oddział w Mściwojowie – 59- 407 Mściwojów, Mściwojów 40a,

Oddział w Męcince – 59-424 Męcinka, Męcinka 10,

Punkt kasowy w Paszowicach – 59-411 Paszowice, Paszowice 260

Bank Spółdzielczy w Jaworze jest bankiem uniwersalnym, z wyłącznie polskim kapitałem, działającym w formie spółdzielni bankowej. Bank obsługuje zarówno osoby prywatne, jak i rolników, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz samorządy terytorialne.

Bank prowadzi działalność bankową na podstawie obowiązujących przepisów prawnych, w tym:

- 1) Ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. z późn. zm.;
- 2) Ustawy Prawo spółdzielcze z dnia 16 września 1982 r. z późn. zm.;
- 3) Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z dnia 07 grudnia 2000 r. z późn. zm.;
- 4) Ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2017 r. poz.1937 z późn. zm.);
- 5) Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym z dnia 05 sierpnia 2015 r.;
- 6) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagradzania w bankach;
- 7) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego;
- 8) Statutu Banku Spółdzielczego w Jaworze.

Zakres działalności Banku opisany jest w Statucie Banku, udostępnionym na stronie internetowej Banku: <https://bs-jawor.pl/>

Bank dąży do uzyskania mocnej pozycji banku lokalnego, między innymi poprzez wzmacnianie wizerunku i zaspokajanie potrzeb finansowych lokalnego społeczeństwa.

Jest wyposażony w wykwalifikowaną i doświadczoną kadrę, nowoczesne zaplecze techniczne i rozbudowaną sieć placówek. Bank posiada pięć oddziałów oraz jeden punkt kasowy. Klienci Banku korzystają również z usługi bankowości elektronicznej oraz 4 bankomatów.

Bank Spółdzielczy w Jaworze zrzeszony jest z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. z siedzibą w Warszawie na podstawie zawartej Umowy Zrzeszenia oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Uczestnictwo w systemie ochrony instytucjonalnej Zrzeszenia BPS ma na celu między innymi zwiększenie bezpieczeństwa poprzez zapewnienie płynności i wypłacalności.

W okresie objętym sprawozdaniem nie nastąpiło połączenie Banku Spółdzielczego z innym bankiem.

Bank nie jest wobec innej instytucji podmiotem dominującym, ani podmiotem zależnym, tak więc nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

Misją Banku jest efektywne działanie na rzecz środowiska lokalnego poprzez zaspokajanie zapotrzebowania klientów na usługi finansowe oraz działalność społeczno-kulturalną skoncentrowaną na wspieraniu inicjatyw lokalnych, umacnianiu tradycji bankowości spółdzielczej wśród młodszego pokolenia.

Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej Bank udostępnia osobom zewnętrznym, w szczególności klientom Banku oraz uczestnikom rynków finansowych z częstotliwością roczną, w terminie pokrywającym się z publikacją sprawozdań finansowych. Zebranie Przedstawicieli, na którym zatwierdzono sprawozdanie finansowe odbyło się 27 czerwca 2025 r.

Organami Banku Spółdzielczego w Jaworze są:

- 1) Zebranie Przedstawicieli;

- 2) Rada Nadzorcza Banku;
- 3) Zarząd Banku;
- 4) Zebrania Grup Członkowskich.

Zebranie Przedstawicieli

Zebranie Przedstawicieli jest najwyższym organem władzy Banku. Funkcje Zebrania Przedstawicieli wykonywane są przez członków (właścicieli) z tytułu prawa własności. Funkcje te wyznaczają obowiązujące przepisy prawa, Statut oraz wewnętrzne regulacje Banku. Zebranie Przedstawicieli w obecnej kadencji liczy 25 delegatów reprezentujących poszczególne tereny obsługiwane przez Bank.

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza jest kolegalnym organem władzy Banku, wybieranym przez Zebranie Przedstawicieli na okres kadencji, pełniącym funkcje nadzorcze, kontrolne i opiniujące we wszystkich dziedzinach działalności Banku. Rada Nadzorcza reprezentuje członków (właścicieli) w okresie pomiędzy Zebraniami Przedstawicieli i bieżąco strzeże ich interesów poprzez nadzór nad działalnością Banku.

W dniu 10.06.2022 r. odbyło się Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Jaworze, podczas którego dokonano wyboru członków Rady Nadzorczej na kadencję obejmującą lata 2022-2026, powołano 7 Członków Rady Nadzorczej, w powołanym, niezmienionym składzie Rada Nadzorcza działała do końca 2024 roku.

Rada Nadzorcza spośród swoich członków wybrała Komitet Audytu, którego zadaniem jest wspieranie działania Rady Nadzorczej Banku poprzez przedstawianie Radzie Nadzorczej Banku swojego stanowiska, ocen lub rekomendacji, pozwalających na podjęcie stosownych decyzji w obszarach sprawozdawczości finansowej, systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku

Zarząd Banku w 2024 roku składał się z trzech członków, tj. Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu : Wiceprezesa Zarządu nadzorującego Pion finansowo-księgowy, Wiceprezesa Zarządu nadzorującego Pion handlowy.

Zarząd, jako organ zarządzający Bankiem uprawniony jest, zgodnie z postanowieniami Statutu do prowadzenia spraw Banku, do reprezentowania go na zewnątrz w zakresie wszystkich czynności (sądowych i pozasądowych) związanych z prowadzeniem Banku.

Do kompetencji Zarządu należą wszelkie sprawy niezastrzeżone na mocy przepisów prawa lub Statutu Banku do kompetencji innych organów Banku.

Podstawowym celem pracy Zarządu jest sprawne i skuteczne zarządzanie Bankiem, przez co rozumieć należy ustalanie celów i zadań Banku oraz zapewnienie ich realizacji.

Funkcjonowanie i tryb pracy oraz podział obowiązków w Zarządzie Banku wybranym przez Radę Nadzorczą określa Regulamin działania Zarządu Banku Spółdzielczego w Jaworze.

2. Tabela EU KM1 – Najważniejsze wskaźniki

		a	e
		31.12.2024	31.12.2023
	Dostępne fundusze własne (kwoty)		
1	Kapitał podstawowy Tier I	23 169	16 694
2	Kapitał Tier I	23 169	16 694
3	Łączny kapitał	23 169	16 694
	Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem		
4	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	101 382	88 895
	Współczynniki kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
5	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (%)	22,8529	18,7796
6	Współczynnik kapitału Tier I (%)	22,8529	18,7796
7	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	22,8529	18,7796
	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
EU-7a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (%)	0	0
EU-7b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	0	0
EU-7c	W tym: obejmujące kapitał Tier I (punkty procentowe)	0	0
EU-7d	Łączne wymogi w zakresie funduszy własnych SREP (%)	8,0000	8,0000

	Wymóg połączonego bufora i łączne wymogi kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)		
8	Bufor zabezpieczający (%)	2,5000	2,5000
EU-8a	Bufor zabezpieczający wynikający z ryzyka makroostrożnościowego lub ryzyka systemowego zidentyfikowanego na poziomie państwa członkowskiego (%)	0	0
9	Specyficzny dla instytucji bufor antycykliczny (%)	0	0
EU-9a	Bufor ryzyka systemowego (%)	0	0
10	Bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	0	0
EU-10a	Bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	0	0
11	Wymóg połączonego bufora (%)	2,5000	2,5000
EU-11a	Łączne wymogi kapitałowe (%)	10,5000	10,5000
12	Kapitał podstawowy Tier I dostępny po spełnieniu łącznych wymogów w zakresie funduszy własnych SREP (%)	14,8529	10,7796
Wskaźnik dźwigni			
13	Miara ekspozycji całkowitej	235 361	210 059
14	Wskaźnik dźwigni (%)	9,8439	7,9473
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)			
EU-14a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (%)	0	0
EU-14b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	0	0
EU-14c	Łączne wymogi w zakresie wskaźnika dźwigni SREP (%)	3,000	3,000
Bufor wskaźnika dźwigni i łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)			
EU-14d	Wymóg w zakresie bufora wskaźnika dźwigni (%)	0	0
EU-14e	Łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (%)	3,000	3,000
Wskaźnik pokrycia wpływów netto			
15	Aktywa płynne wysokiej jakości (HQLA) ogółem (wartość ważona – średnia)	98 778	107 820
EU-16a	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	48 841	50 379
EU-16b	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	2 062	4 439
16	Wpływy środków pieniężnych netto ogółem (wartość skorygowana)	46 779	45 940
17	Wskaźnik pokrycia wpływów netto (%)	214,86	166,5400
Wskaźnik stabilnego finansowania netto			
18	Dostępne stabilne finansowanie ogółem	195 285	173 673
19	Wymagane stabilne finansowanie ogółem	105 431	103 467
20	Wskaźnik stabilnego finansowania netto (%)	185,2243	167,8542

3. Ujawnienia informacji dotyczące ryzyka operacyjnego – zgodnie z Rekomendacją M KNF

W 2024 roku w Banku zostały ujawnione zdarzenia ryzyka operacyjnego, które obejmowały straty operacyjne rzeczywiste i potencjalne, zaprezentowane w poniższej tabeli, na łączną kwotę 45 906,22 zł netto.

Wykaz poszczególnych kategorii został przedstawiony poniżej:

KATEGORIE ZDARZEŃ		2024 ROK	
Kategoria ogólna	Kategoria szczegółowa	Straty brutto*	Straty netto**
Oszustwo wewnętrzne	Działania nieuprawnione	1 263,49	1 263,49
	Kradzież i oszustwo	0	0
	Inne	0	0
Oszustwo zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	0	0
	Bezpieczeństwo systemów	0	0
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Stosunki pracownicze	1 927,76	1 927,76
	Bezpieczeństwo środowiska pracy	0	0
	Podziały i dyskryminacja	0	0
Klienci, produkty i normy prowadzenia działalności	Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem Klientów	0	0
	Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0	0
	Wady produktów	0	0
	Klasyfikacja Klienta i ekspozycje	0	0
	Usługi doradcze	0	0
Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia	0	0
Zakłócenia działalności gospodarczej i awarie systemu	Systemy	39 392,35	39 392,62
	Bankomaty	0	0
Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	3 322,62	3 322,62
	Monitorowanie i sprawozdawczość	0	0
	Napływ i dokumentacja klientów	0	0
	Zarządzanie rachunkami klientów	0	0
	Kontrahenci niebędący klientami Banku (np. izby rozliczeniowe)	0	0
	Sprzedawcy i dostawcy	0	0
	Usunięcie dokumentów księgowych	0	0
Razem		45 906,22	45 906,22

*Straty brutto według stanu na 31.12.2024 obejmują straty zrealizowane, jak i straty, które nie zostały jeszcze zrealizowane, nie uwzględniają z kolei odzysków bezpośrednich ani odzysków z tytułu mechanizmów transferu ryzyka

**Straty netto według stanu na 31.12.2024 obejmują straty zrealizowanego uwzględnieniu odzysków bezpośrednich oraz odzysków z tytułu mechanizmów transferu ryzyka

Celem w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, obejmującym również obszar bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w Banku jest:

- 1) minimalizowanie strat z tytułu ryzyka operacyjnego;
- 2) zapobieganie lub odpowiednie zarządzanie niwelowania skutków zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości działania Banku;
- 3) usprawnienie działań prowadzonych przez Bank.

Cel ten realizowany jest poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, pomiaru, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
- doskonalenie systemów zarządzania poszczególnymi czynnikami ryzyka operacyjnego, w tym ryzyka ICT,
- a także w zakresie ciągłości działania, obejmujące ryzyko ustaleń umownych z zewnętrznymi dostawcami usług ICT,
- doskonalenie procesów występujących w działalności banku, zmniejszając tym samym poziom ryzyka operacyjnego i strat operacyjnych, a także poziomu ryzyka ICT,
- wykorzystywanie najlepszych najbardziej efektywnych form zabezpieczania ryzyka operacyjnego, w tym ryzyka ICT,
- doskonalenie systemu motywowania pracowników oraz zarządzania kadrą, z uwzględnieniem ryzyka ESG,
- określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka obciążającego Bank,
- zdefiniowanie tolerancji/ apetytu Banku na ryzyko operacyjne,
- przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego,
- weryfikacja spójności procedur wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi.

4. Ujawnienia informacji dotyczące ryzyka płynności – zgodnie z Rekomendacją P KNF

Zgodnie z Rekomendacją P KNF nr 18 Bank ujawnia informacje, które umożliwiają uczestnikom rynku rzetelną ocenę systemu zarządzania ryzykiem płynności Banku oraz jego pozycji płynności.

Bank definiuje ryzyko płynności jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

W ramach ryzyka płynności Bank identyfikuje ryzyko finansowania, rozumiane jako zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez Bank z zobowiązań finansowych w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio i długoterminowej, bądź w całości, bądź związanym z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

Bank Spółdzielczy w Jaworze jest członkiem Zrzeszenia BPS, które tworzy BPS S.A. (Bank Zrzeszający) i zrzeszone z nim Banki Spółdzielcze. Bank jest również Uczestnikiem Systemu Ochrony BPS, będącego instytucjonalnym systemem ochrony utworzonym w celu ochrony uczestników, a w szczególności w celu zagwarantowania ich płynności i wypłacalności w celu uniknięcia upadłości, gdyby okazała się ona konieczna.

W ramach Systemu Ochrony BPS Uczestnicy utworzyli, działającą w formie spółdzielni osób prawnych, tzw. jednostkę zarządzającą systemem ochrony (dalej „Spółdzielnia”), która jest umocowana do zarządzania Systemem Ochrony BPS.

W związku z uczestnictwem Banku w Zrzeszeniu BPS i Systemie Ochrony BPS zarządzanie ryzykiem płynności w Banku odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie. W ramach tych procesów:

- 1) Bank Zrzeszający realizuje m.in. następujące zadania:
 - a) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
 - b) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
 - c) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
 - d) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
 - e) udzielanie kredytów (w tym w rachunku bieżącym) Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
 - f) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
 - g) prowadzenie rachunków Depozytu obowiązkowego,
 - h) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Depozytu obowiązkowego,
 - i) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
 - j) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię.
- 2) Spółdzielnia realizuje m.in. następujące zadania:

- a) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony BPS,
- b) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony BPS (m.in. poprzez aktualizację kwoty Depozytu obowiązkowego),
- c) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony BPS,
- d) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej;
- e) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- f) przeprowadzanie zagregowanych testów warunków skrajnych według scenariuszy określonych w Grupowym Planie Naprawy,
- g) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Polityka zarządzania ryzykiem płynności i finansowania ma całościowy i skonsolidowany charakter:

- 1) całościowy charakter zarządzania oznacza uwzględnienie wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka i zależności między nimi;
- 2) skonsolidowane zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania oznacza objęcie procesem zarządzania wszystkich jednostek Banku.

System zarządzania ryzykiem płynności i finansowania Banku składa się z trzech niezależnych poziomów:

- 1) zarządzania działalnością operacyjną Banku – I poziom zarządzania;
- 2) monitorowanie ryzyka płynności i finansowania – II poziom zarządzania;
- 3) kontrola ryzyka płynności i finansowania – II poziom zarządzania oraz komórkę audytu wewnętrznego wykonywaną przez SSOZ BPS – III poziom zarządzania.

Głównymi pojęciami stosowanymi w pomiarze pozycji płynnościowej Banku i w zarządzaniu ryzykiem płynności są:

- 1) aktywa płynne (bufor płynności) - aktywa łatwo wymienialne na gotówkę; do aktywów płynnych zalicza się w szczególności: gotówkę w kasach i skarbcu, rachunki bieżące złotowe i walutowe w Banku Zrzeszającym (z wyłączeniem rezerwy obowiązkowej), lokaty typu O/N, lokaty złotowe i walutowe z terminem zapadalności do 7 dni (niezablokowane), pozostałe należności od podmiotów regulowanych z terminem zapadalności do 7 dni, instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w ciągu 7 dni (niezablokowane) (np. bony pieniężne, bony skarbowe, obligacje skarbowe, na które istnieje płynny rynek wtórny), lokaty walutowe i złotowe z terminem zapadalności powyżej 7 dni i nie przekraczającym 30 dni (niezablokowane), pozostałe należności od podmiotów regulowanych z terminem zapadalności powyżej 7 dni i nie przekraczającym 30 dni, instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w okresie powyżej 7 dni i do 30 dni, nie ujęte w podstawowej rezerwie płynności;
- 2) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;
- 3) płynność śróddzienna (bieżąca) – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w trakcie bieżącego dnia;
- 4) płynność bieżąca – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) płynność średnioterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) płynność długoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 8) nadwyżka płynności – nadwyżka nieobciążonych, wysokiej jakości aktywów płynnych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się trzech scenariuszy warunków skrajnych płynności. Nadwyżki płynności są obliczane na podstawie scenariuszowych testów warunków skrajnych opartych na urealnionym zestawieniu płynności dla określonych horyzontów przeżycia. Nadwyżka płynności składa się z wartości podstawowej i uzupełniającej.

Celem identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka płynności i finansowania jest:

- 1) Określenie aktualnego narażenia Banku na ryzyko płynności i finansowania;
- 2) Prognozowanie poziomu ryzyka płynności i finansowania w przyszłości oraz ocena skutków, jakie niekorzystne warunki wewnętrzne i zewnętrzne mogą wywrzeć na sytuację Banku;
- 3) Wypracowanie rozwiązań ograniczających wielkość ryzyka płynności oraz zapobiegających sytuacjom kryzysowym w Banku;

- 4) Opracowanie planów awaryjnych, zapewniających przetrwanie sytuacji kryzysowych i powrót do normalnej działalności.

W zakresie strategii finansowania swojej działalności Bank stosuje podejście oparte na wykorzystaniu stabilnej części bazy depozytowej jako podstawowego źródła finansowania. Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty od sektora niefinansowego; ich udział w ogólnej sumie pasywów stanowił 78,27% na koniec 2024 roku. Nadwyżki zgromadzonych środków, których Bank nie wykorzysta na działalności kredytową lub nie przeznaczonych na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych), gromadzone są w Banku Zrzeszającym. Bank może zagospodarować nadwyżkę środków w inny sposób tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania. Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł finansowania z Banku Zrzeszającego, na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego (finansowanie zabezpieczone). W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być również środki utrzymywane w ramach Depozytu obowiązkowego oraz wsparcie płynnościowe z Funduszu Zabezpieczającego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony BPS, a także pozyskanie kredytu refinansowego z NBP.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość nadwyżki aktywów nieobciążonych (nadwyżka płynności), które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych. Za aktywa nieobciążone Bank uznaje aktywa, które spełniają łącznie wszystkie z niżej wymienionych kryteriów:

- 1) brak obciążeń;
- 2) wysoka jakość kredytowa;
- 3) łatwa zbywalność;
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków;
- 5) sprzedaż aktywów nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone na poziomie równym lub wyższym od wymaganego bufora płynności, który wyznaczany jest w oparciu o awaryjne przepływy pieniężne sporządzone dla sytuacji zrealizowania się scenariuszy skrajnych zakładających nagły wypływ depozytów z Banku w okresie do 30 dni.

Poniższa tabela przedstawia nadwyżkę płynności Banku według stanu na 31 grudnia 2024 roku.

Pozycja	2024 ROK	
	do 7 dni	do 30 dni
Poziom bufora płynności	22 654,95 tys. zł	24 637,08 tys. zł
Aktywa nieobciążone zabezpieczające bufor płynności	100 510,87 tys. zł	100 510,87 tys. zł
Nadwyżka / niedobór aktywów nieobciążonych	77 855,92 tys. zł	75 873,79 tys. zł

Pozycje aktywów płynnych dotyczące nadwyżki płynności według stanu na 31 grudnia 2024 roku przedstawiono w poniższej tabeli (w tys. zł).

Pozycja	2024 ROK
Środki w kasie	2 957,05
Środki na rachunkach bieżących w Banku Zrzeszającym	831,72
Bony pieniężne NBP	70 966,15
Obligacje i inne płynne skarbowe papiery wartościowe	0
Obligacje i inne płynne papiery wartościowe gwarantowane przez Skarb Państwa	25 963,88
Lokaty w Banku Zrzeszającym	6 124,61
Środki na rachunku Depozytu obowiązkowego	6 297,00

Wielkość wiążących Bank norm dopuszczalnego ryzyka w zakresie płynności określona jest m.in. w postaci wskaźnika LCR i NSFR.

Na mocy Decyzji Komisji Nadzoru Finansowego, wydanych na podstawie art. 8 ust. 2 w związku z ust. 4 oraz ust. 6 Rozporządzenia CRR, Bank jako Uczestnik Systemu Ochrony BPS otrzymał zezwolenie na odstępstwo od stosowania wymogów dotyczących płynności na zasadzie indywidualnej w zakresie stosowania przepisów Rozporządzenia CRR dotyczących LCR oraz NSFR. Jednocześnie BPS S.A., jako Bank Zrzeszający, został

upoważniony do stosowania wymogów w zakresie LCR i NSFR na podstawie skonsolidowanej sytuacji wszystkich banków będących Uczestnikami Systemu Ochrony BPS, które to banki otrzymały zezwolenie KNF na odstępstwo od stosowania wymogów dotyczących płynności na zasadzie indywidualnej w zakresie LCR i NSFR.

Na potrzeby wewnętrznego zarządzania ryzykiem płynności w Systemie Ochrony BPS Spółdzielnia ustaliła również wewnętrzne limity w odniesieniu do miary LCR i NSFR, których Banki Uczestnicy powinny przestrzegać na bazie indywidualnej, na mocy postanowień Umowy Systemu Ochrony BPS.

W poniższej tabeli przedstawiono informację o poziomie wiążących wewnętrznych miar płynności LCR oraz NSFR na bazie indywidualnej wg stanu na 31 grudnia 2024 roku:

Miara - limity wewnętrzne	2024 ROK		
	Obowiązujący limit nadzorczy	Obowiązujący limit wg Grupowego Planu Naprawy BPS (ostrzegawczy)	Wartość osiągnięta przez Bank
LCR - indywidualny	100,00%	85,00%	214,86%
NSFR - indywidualny	100,00%	110,00%	185,22%

Poniżej zaprezentowano urealnione zestawienie luki płynności zawierające zestawienie zapadających aktywów i wymagalnych zobowiązań, które dodatkowo zostały urealnione w zakresie niektórych pozycji bilansowych oraz pozabilansowych w celu odpowiedniego przedstawienia pozycji płynnościowej Banku.

Najważniejsze urealnienia zastosowane przy sporządzaniu urealnionego zestawienia luki płynności dotyczą:

- 1) osadu depozytów i ich wymagalności – w szczególności w zakresie środków pozyskanych od gospodarstw domowych, które cechują historycznie większą stabilnością niż depozyty pozostałych podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych i samorządowych;
- 2) kredytów w rachunkach bieżących i ROR oraz ich terminów zapadalności – oczekiwane przepływy, dotyczące spłat tych kredytów oraz realizacji zobowiązań pozabilansowych dotyczących tych kredytów kwalifikowane są do odpowiednich przedziałów czasowych, z uwzględnieniem spłacalności i odnawialności tych pozycji.

W poniższej tabeli pokazano przedziały dla luki (wg Rekomendacji P – może być luka płynności zawierająca kilka najbliższych przedziałów dla pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz otrzymane na tej podstawie skumulowane luki płynności)

2024 ROK	a` vista	do 7 dni	do 1 m-ca	1 m-c - 3 m-ce	3 m-ce - 6 m-cy	6 m-cy - 1 rok	1 rok - 3 lata	3 lata - 5 lat	5 -10 lat	10-20 lat	Powyżej 20 lat	różne
Skumulowany wskaźnik płynności	0,46	1,80	1,75	1,64	1,51	1,36	1,40	1,46	1,25	0,95	1,00	1,00

Zgodnie z rozwiązaniami funkcjonującymi w Systemie Ochrony BPS oraz na podstawie pozostałych ustaleń umownych Bank posiada możliwość skorzystania z dodatkowych źródeł finansowania, których wartość na dzień 31 grudnia 2024 przedstawiono w poniższej tabeli (w tys. zł):

Rodzaj	Kwota	Warunki dostępu
otwarte, niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	18 336	1 dzień
limit lokacyjny	9 168	1 dzień
limit debetowy	3 667	1 dzień
pożyczka restrukturyzacyjna lub płynnościowa, pożyczka długoterminowa na warunkach zobowiązań podporządkowanych	łączna wysokość udzielonej pomocy nie może być wyższa niż 15% środków Funduszu Zabezpieczającego, nie więcej jednak niż 12,5 krotności łącznego wymogu kapitałowego	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- 1) niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów wymagalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach;

- 2) przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przychodów pieniężnych Banku;
- 3) nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów;
- 4) znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku;
- 5) konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki;
- 6) poniesienie nieplanowanych kosztów, powodujące obniżenie wyniku finansowego Banku;
- 7) wadliwe plany awaryjne płynności, nie uwzględniające szokowych zachowań klientów;
- 8) niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku;
- 9) brak wystarczającej ilości aktywów płynnych lub możliwości zbycia tych aktywów;
- 10) brak wystarczającej ilości środków pieniężnych w kasach Banku;
- 11) niedotrzymanie terminów spłat kredytów oraz innych należności;
- 12) niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych;
- 13) ryzyko reputacji.

Bank ograniczania ryzyko płynności poprzez:

- 1) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów Systemu Ochrony BPS
- 2) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności, zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych;
- 3) uczestnictwo w Systemie Ochrony BPS, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego;
- 4) utrzymywanie Depozytu obowiązkowego w Banku Zrzeszającym;
- 5) określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności;
- 6) kształtowanie struktury aktywów i pasywów (zapadalności/wymagalności) w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku;
- 7) utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki, na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego;
- 8) wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia;
- 9) utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach terminowości, jak i podmiotowości klientów (ograniczanie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania);
- 10) wypracowywanie technik szybkiego reagowania na działanie czynników zewnętrznych;
- 11) kształtowanie właściwych relacji z klientami – zarówno kredytobiorcami, jak i deponentami – w celu zmniejszenia niepewności co do ewentualnych zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- 1) ograniczanie depozytów dużych deponentów;
- 2) różne terminy wymagalności depozytów;
- 3) różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, których wyniki wykorzystywane są do planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, dokonywania zmian w polityce płynnościowej Banku oraz szacowania kapitału wewnętrznego.

Testy warunków skrajnych zostały zintegrowane z awaryjnymi planami płynności poprzez wykorzystanie testów jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy. W przypadkach, w których wyniki testu wskazują, że realizacja scenariusza powoduje obniżenie wskaźników LCR lub NSFR poniżej wartości ostrzegawczej Bank ocenia czy dysponuje odpowiednimi instrumentami niwelującymi negatywne skutki realizacji scenariusza lub podejmuje działania ograniczające ryzyko (jeżeli nie byłby w stanie naprawić sytuacji).

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu Banku sporządzane są z częstotliwością miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) źródła finansowania działalności Banku (wg pierwotnych terminów realizacji);
- 2) zaangażowanie środków oraz aktywa płynne (wg pierwotnych terminów realizacji);
- 3) analizę zrywalności depozytów oraz przedterminowej spłaty kredytów;
- 4) analizę największych deponentów w bazie depozytowej Banku;
- 5) analizę depozytów osób wewnętrznych;
- 6) analizę depozytów/ lokat terminowych negocjowanych;
- 7) analizę stabilności bazy depozytowej (wskaźniki osadu);
- 8) analizę wskaźnikową ryzyka płynności i finansowania Banku wraz z oceną przestrzegania limitów ostrożnościowych;
- 9) urealnione zestawienie płynności Banku;
- 10) prognozę kształtowania się podstawowych wartości wpływających na płynność finansową Banku;
- 11) testy warunków skrajnych.

5. Ujawnienia informacji na podstawie Rekomendacji Z KNF

W niniejszej części Raportu Bank ujawnia informacje dotyczące:

- 1) przyjętej w Banku polityki zarządzania konfliktami interesów, istotnych zidentyfikowanych i potencjalnych konfliktów interesów oraz sposobu nimi zarządzania, zgodnie z Rekomendacją Z nr 13.6;
- 2) określonego w zasadach wynagradzania w Banku, maksymalnego stosunku średniego całkowitego wynagrodzenia brutto członków zarządu w okresie rocznym do średniego całkowitego wynagrodzenia brutto pozostałych pracowników banku w okresie rocznym, zgodnie z Rekomendacją Z nr 30.1.

Informacja dotycząca przyjętej Polityki zarządzania konfliktami interesów w Banku Spółdzielczym w Jaworze.

„*Polityka zarządzania konfliktami interesów*” w Banku Spółdzielczym w Jaworze określa zasady identyfikacji, zarządzania oraz zapobiegania ryzyku wynikającego z rzeczywistych oraz potencjalnych konfliktów interesów, a także zasady wyłączenia z procesu decyzyjnego członka organu zarządzającego/ nadzorującego Banku, w przypadku zaistnienia konfliktu interesów lub możliwości jego zaistnienia.

Celem Polityki jest identyfikacja i ocena rzeczywistych oraz potencjalnych konfliktów między interesami Banku, a prywatnymi interesami pracowników lub członków organów Banku oraz osób trzecich powiązanych z pracownikami lub członkami organów, oraz ich minimalizacji lub zapobiegania ich występowaniu, a także zapobieganie konfliktowi postrzeganemu.

Zasady identyfikacji konfliktu interesów

Bank z uwagi na ochronę swoich interesów oraz konieczność przestrzegania prawa zarządza konfliktem interesów, które identyfikuje jako:

- 1) konflikt interesów rzeczywisty - odnosi się do czynności wykonywanych w danej chwili, jeśli w trakcie ich wykonywania osoba podejmująca decyzję dostrzeże własne powiązanie z osobą której dotyczy rezultat czynności;
- 2) konflikt interesów potencjalny - jeśli działalność (w tym dawna, np. fakt zatrudnienia w innym podmiocie, interesy gospodarcze danej osoby, powiązania osobiste, itp.) danej osoby może wpłynąć w przyszłości niewłaściwie na jej bezinteresowność, bądź bezstronność.

Z uwagi na charakter działalności Banku, podstawowe obszary ryzyka konfliktu interesów w Banku obejmują:

- 1) konflikt dotyczący relacji i transakcji Banku z członkami organów, osobami na stanowiskach kierowniczych, w tym pełniącymi kluczowe funkcje, a także transakcji z podmiotami powiązanymi z członkami organów, osobami na stanowiskach kierowniczych, w tym pełniącymi kluczowe funkcje;
- 2) konflikt dotyczący transakcji Banku z pracownikami, a także z podmiotami powiązanymi (w tym personalnie) z pracownikami;
- 3) konflikt dotyczący powiązań personalnych w strukturze organizacyjnej Banku;
- 4) konflikt dotyczący zawierania transakcji z podmiotami powiązanymi z Bankiem;
- 5) konflikt dotyczący zawierania transakcji z różnymi klientami w sytuacji konfliktu interesów.

Konflikt interesów może dotyczyć relacji i transakcji:

- 1) między Bankiem, a:
 - a) klientami (w rezultacie modelu handlowego lub różnych usług oferowanych przez Bank i prowadzonej przez niego działalności),

- b) udziałowcami,
 - c) członkami Rady Nadzorczej i Zarządu,
 - d) pracownikami lub ich osobami bliskimi lub osobami trzecimi, które mogą rodzić ryzyko wyłączenia obiektywizmu lub swobody w procesie podejmowania decyzji,
 - e) istotnymi dostawcami lub partnerami biznesowymi,
 - f) innymi powiązanymi stronami niż wymienione powyżej (np. podmiotami zależnymi).
- 2) różnymi klientami Banku.

Mechanizmy kontrolne w zakresie zarządzania ryzykiem konfliktu interesów obejmują

- 1) rozwiązania organizacyjne zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia sytuacji powodujących konflikt interesów oraz
- 2) system zbierania, przekazywania i wykorzystania informacji w zakresie ryzyka wystąpienia konfliktu interesów zapewniający możliwość reakcji kierownictwa Banku na zaistniałe zagrożenia.

W zakresie rozwiązań organizacyjnych w Banku stosuje się:

- 1) pracownika lub Członka Zarządu, którego konflikt interesów dotyczy, wyłącza się od uczestniczenia w procesie decyzyjnym, w sprawie której konflikt interesów dotyczy lub na którą wywiera wpływ, do czasu zakończenia się procesu decyzyjnego. Pracownik lub Członek Zarządu nie może reprezentować Banku na etapie wykonywania podjętych decyzji, w sprawach w których uprzednio podlegał wyłączeniu;
- 2) jeśli zdarzenia lub okoliczności wskazujące na istnienie konfliktu interesów dotyczą członka Rady Nadzorczej Banku, to przewodniczący Rady zobowiązany jest zastosować dostępne w Banku instrumenty prawne w celu wyłączenia od działania w pracach tego Członka Rady, którego okoliczności lub zdarzenia dotyczą;
- 3) tworzenie i dokumentowanie zadań i schematów podległości służbowej zapewniające jednoznaczne określanie tych kompetencji oraz podległości w obszarze zarządzania operacjami i decyzyjności na różnych szczeblach organizacyjnych, zapobiegające przyporządkowaniu zakresu odpowiedzialności mogącemu prowadzić do konfliktu interesów, w tym ukrywania szkód, błędów lub niewłaściwych działań;
- 4) aktualizacja i dokonywanie przeglądów zarządczych regulacji wewnętrznych w zakresie struktury organizacyjnej, podziału zadań, systemu decyzyjnego, zapewniające identyfikację i wyeliminowanie potencjalnych konfliktów interesów;
- 5) przyjęcie odpowiednich regulacji wewnętrznych dotyczących zawierania transakcji zapewniające unikanie konfliktu interesów i nadzór nad ich stosowaniem.

W zakresie systemu zbierania, przekazywania i wykorzystania informacji Bank wdrożył:

- 1) obowiązek zgłaszania ryzyka konfliktu interesów przez członków organów Banku i pracowników, a także odpowiednio obowiązek powstrzymania się od decydowania lub zabierania głosu w danej sprawie (dotyczy to również sytuacji konfliktu interesów między Bankiem i klientem lub członkiem organu/pracownikiem i klientem);
- 2) prowadzenie ewidencji dotyczącej przypadków zgłoszenia ryzyka konfliktu interesów, uzyskanych od członków organów lub pracowników lub też będące skutkiem przeglądu zarządczego przekazywanych do Samodzielnego stanowiska ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Zasady w zakresie zapobiegania konfliktowi interesów

- 1) osoby powiązane, w tym członkowie organów Banku, zobowiązani są do unikania działań, które mogą spowodować lub powodują możliwość wystąpienia konfliktu interesów;
- 2) członkowie zarządu oraz osoby pełniące kluczowe funkcje w Banku nie mogą pełnić dodatkowych funkcji w podmiocie zależnym lub innym podmiocie należącym do grupy, w której znajduje się Bank, jeżeli mogłoby to negatywnie wpłynąć na efektywność wykonywanych obowiązków w Banku, w szczególności nie gwarantowałyby poświęcania niezbędnej ilości czasu na wykonywanie funkcji w banku lub powodowałyby powstanie konfliktów interesów osłabiających niezależność osądu wobec funkcji pełnionej w banku;
- 3) członkowie Zarządu Banku mogą zasiadać w organach innych podmiotów po uzyskaniu zgody Rady Nadzorczej Banku;
- 4) obowiązkiem osoby powiązanej, w tym członka organu Banku oraz pracownika jest ujawnienie wszelkich spraw, które spowodowały lub mogą powodować konflikt interesu; dotyczy to też interesów ich najbliższych członków rodziny; powinno się odpowiednio uwzględniać fakt, że konflikty interesów mogą wynikać nie tylko z obecnych, ale także z przeszłych relacji osobistych lub zawodowych;

- 5) obowiązkiem członka organu Banku lub pracownika jest wyłączenie się odpowiednio od głosowania lub podejmowania decyzji w sprawach, gdzie występuje konflikt interesu lub występuje inna możliwość niekorzystnego wpływu na poziom obiektywizmu podejmowanej decyzji, albo właściwej realizacji obowiązków wobec Banku;
- 6) w Banku stosowane są odpowiednie procedury zawierania transakcji z podmiotami zależnymi lub członkami organów Banku;
- 7) w Banku stosowany jest podział zadań oraz procedury zapewniające zapobieganie konfliktowi interesów oraz ryzyku, wynikających z powiązań personalnych.

Bank ustala odpowiednie zasady zawierania przez Bank transakcji (regulacje wewnętrzne) dotyczące transakcji z:

- 1) członkami organów, a także podmiotami powiązanymi z członkami organów i osobami na stanowiskach kierowniczych;
- 2) pracownikami, w tym pełniącymi kluczowe funkcje lub funkcje kierownicze, a także podmiotami powiązanymi kapitałowo lub organizacyjnie z tymi pracownikami;
- 3) członkami Banku.

Stosowany jest podział zadań, decyzyjności i procedury zapewniające zapobieganie konfliktowi interesów oraz konfliktowi personalnemu, w szczególności w zakresie podejmowania decyzji i zawierania transakcji mogących rodzić konflikt interesów.

Monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka konfliktu interesów

Samodzielne stanowisko ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności dokonuje monitorowania ryzyka konfliktu interesów, poprzez odpowiednie testy zgodności monitorowania mechanizmów kontroli wewnętrznej (kontroli ryzyka) oraz raportuje do Zarządu i Rady Nadzorczej wyniki testów zgodności w zakresie zgłoszonych przypadków ryzyka konfliktu interesów oraz testów dotyczących mechanizmów kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku zapewniają publiczne ujawnianie odpowiednich informacji dotyczących przyjętej w Banku polityki zarządzania konfliktami interesów oraz konfliktami, które mogłyby powstać z powodu przynależności Banku do grupy lub transakcji zawieranych przez Bank z innymi podmiotami w grupie. Publicznemu ujawnieniu nie mogą podlegać informacje objęte ochroną: stanowiące dane osobowe, tajemnicę bankową lub tajemnicę przedsiębiorstwa. Powyższe informacje, a także informacje o istnieniu w Banku takich potencjalnych konfliktów oraz ich zakresie, powinny być także przekazywane do Komisji Nadzoru Finansowego, a także do jednostki zarządzającej systemem ochrony.

W 2024 roku, w Banku nie stwierdzono przypadków wystąpienia ryzyka konfliktu interesów, nie zidentyfikowano rzeczywistych lub potencjalnych konfliktów interesów.

6. Polityka wynagrodzeń

Bank Spółdzielczy w Jaworze prowadzi przejrzystą politykę wynagradzania pracowników banku, w której zasady odnoszą się do kształtowania wynagrodzeń pracowników Banku, z uwzględnieniem zasad osób których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka.

Polityka wynagrodzeń w Banku uregulowana jest w ramach:

- 1) „Polityki wynagrodzeń”;
- 2) „Regulaminu zmiennych składników wynagrodzeń w Banku”;
- 3) „Regulaminu wynagradzania pracowników”.

„Polityka wynagrodzeń” oraz „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń w Banku” przygotowywane są przez Zarząd Banku i zatwierdzane przez Radę Nadzorczą, natomiast „Regulaminem wynagradzania pracowników” uchwalany jest przez Zarząd Banku.

Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń w 2024 roku.

Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/ komitetu ds. wynagrodzeń.

Wdrożenie Polityki wynagrodzeń podlega niezależnemu wewnętrznemu przeglądowi dokonywanemu nie rzadziej niż raz do roku. Raport z Przeglądu przedstawiany jest Radzie Nadzorczej.

Polityka wynagrodzeń podlega nadzorowi Rady Nadzorczej, która dokonuje corocznej oceny jej funkcjonowania. Wyniki dokonanej przez Radę Nadzorczą oceny przekazywane są na Zebraniu Przedstawicieli w ramach rocznego „Raportu z oceny funkcjonowania zasad wynagradzania oraz polityki wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Jaworze w 2024 roku”. Zebranie Przedstawicieli dokonuje oceny, czy ustalona polityka wynagradzania sprzyja

rozwojowi i bezpieczeństwu Banku.

Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki wynagrodzeń.

Bank nie stosuje polityki wynagrodzeń wg regionów czy linii biznesowych. Bank nie posiada jednostek zależnych i oddziałów zlokalizowanych w państwach trzecich.

Pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku identyfikuje się na podstawie:

- 1) kryteriów o charakterze ilościowym i jakościowym zawartych w delegowanym Komisji wydanym na podstawie art. 94 ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE – zwanym dalej Rozporządzeniem Delegowanym;
- 2) zasady proporcjonalności – w tym przepisów § 30. ust 2 Rozporządzenia. MF - tzn. Bank stosuje Rozporządzenie MF odpowiednio do formy prawnej, w jakiej działa, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

Przez osoby zajmujące stanowiska istotne w Banku rozumie się członków Zarządu Banku (3 osoby), Głównego księgowego, Samodzielne stanowisko ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz Starszego specjalistę ds. ryzyk.

Postanowienia *Polityki wynagrodzeń* dotyczą zasad wynagradzania wszystkich pracowników, w tym:

- 1) pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku;
- 2) pracowników bezpośrednio lub pośrednio zaangażowanych w sprzedaż produktów bankowych lub świadczenie usług bankowych bezpośrednio dla klientów;
- 3) członków organów Banku.

Natomiast „*Regulamin zmiennych składników wynagradzania w Banku*” określa zasady ustalania, wypłacania i monitorowania wynagrodzeń zmiennych osób których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Celem polityki jest zapewnienie prawidłowego i skutecznego zarządzanie ryzykiem i nie zachęcania do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą apetyt na ryzyko, a także wspieranie realizacji strategii zarządzania bankiem i strategii zarządzania ryzykiem oraz ogranicza konflikt interesów, oraz zapewnia poszanowanie zasady neutralności wynagrodzenia pod względem płci osoby zatrudnionej.

Polityka wynagrodzeń określa :

- 1) składniki wynagrodzeń stałych:
 - a) wynagrodzenia zasadnicze,
 - b) świadczenia wynikające z przepisów prawa pracy,
 - c) świadczenia pozapłacowe.
- 2) składniki wynagrodzeń zmiennych:
 - a) premie regulaminowe i uznaniowe,
 - b) nagrody specjalne,
 - c) odprawy z tytułu rozwiązania stosunku pracy
- 3) zasady przyznawania stałych i zmiennych składników wynagrodzeń;
- 4) zasady oceny efektów pracy pracowników których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w banku.

Polityka wynagrodzeń w zakresie osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku prowadzona jest zgodnie z zasadą proporcjonalności, w szczególności uwzględnia przepisy zawarte w:

- 1) art. 9ca ust. 1 b Ustawy Prawo Bankowe -stosuje politykę wynagrodzeń w ograniczonym zakresie wobec osób, spełniających kryteria poziomu i struktury wynagrodzenia:
 - a) stosowanie polityki wynagrodzeń w ograniczonym zakresie dotyczy zmiennych składników wynagrodzenia oraz uznaniowych świadczeń emerytalnych,
 - b) ograniczony zakres stosowania Polityki dotyczy braku konieczności przyznawania co najmniej 50% zmiennych składników wynagrodzenia w postaci instrumentów finansowych, odroczenia wypłaty co najmniej 40% zmiennych składników wynagrodzenia oraz wstrzymania wypłaty uznaniowych świadczeń emerytalnych w postaci instrumentów finansowych.
- 2) oraz § 30 ust. 2 Rozporządzenia MF - tzn. Bank stosuje przepisy Rozporządzenia MF, będącego jedną z podstaw prawnych przyjęcia Polityki, odpowiednio do formy prawnej, w jakiej Bank działa, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

Polityka wynagrodzeń oparta jest na zasadzie równości wynagrodzeń za tę samą pracę lub pracę o tej samej wartości i jest neutralna pod względem płci.

Przy ustalaniu wysokości wynagrodzeń uwzględniana jest sytuacja finansowa Banku.

W 2024 roku zostały ustalone zasady przyznawania indywidualnych wynagrodzeń zmiennych tak, aby zachęty do podejmowania ryzyka były zrównoważone z zachętami do zarządzania ryzykiem, w szczególności poprzez równoważenie celów ilościowych celami jakościowymi oraz poprzez wskazywanie maksymalnych poziomów premii, w tym stosunku zmiennego wynagrodzenia do stałego.

Decyzja, o przyznaniu indywidualnego wynagrodzenia zmiennego, podejmowana jest na podstawie oceny efektów pracy danego pracownika, jednostki/komórki organizacyjnej i całego Banku, w szczególności na podstawie oceny poziomu realizacji celów i uwzględnia podejmowane ryzyko.

Wynagrodzenie zmienne pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka, podlegał dostosowaniu do ryzyka poprzez:

- 1) wyznaczenie celów i rozliczenie efektów pracy, w tym oceny poziomu realizacji celów i oceny ryzyka;
- 2) przyznania wynagrodzenia zmiennego;
- 3) wypłaty wynagrodzenia zmiennego;
- 4) rozliczenie efektów pracy i ocena ryzyka dokonywana była z uwzględnieniem celów wyznaczonych na poziomie Banku, na poziomie jednostki/komórki organizacyjnej oraz na poziomie pracownika i odbywało się w formie oceny za dany okres.

Pracownicy komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie oraz komórki ds. zgodności byli wynagradzani w zakresie wynagrodzenia zmiennego za osiągnięcia celów wynikających z pełnionych przez nich funkcji. Ich wynagrodzenie nie było uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonywała Rada Nadzorcza. Oceny efektów pracy pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku nie będących członkami Zarządu dokonywał Zarząd.

Ocena efektów pracy odbywa się w oparciu o dane z trzech ostatnich lat, w trakcie których pracownik objęty był Regulaminem, a w przypadku osób objętych krócej niż trzy lata – o dane od momentu objęcia Regulaminem.

Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmowała wskaźniki Banku osiąmane w ostatnich trzech latach (kryterium ilościowe) w odniesieniu do założeń Strategii działania oraz kryteria jakościowe określone w Kartach celów.

Całkowite wynagrodzenie zmienne przyznane przez Bank pracownikom nie może ograniczać zdolności Banku do utrzymania lub przywrócenia prawidłowej bazy kapitałowej w dłuższym okresie i powinno uwzględniać interesy udziałowców, deponentów i wszelkich innych zainteresowanych stron. Wynagrodzenie zmienne nie powinno być przyznawane ani wypłacane, jeżeli skutkowałoby to utratą prawidłowej bazy kapitałowej.

Cele wyznaczane pracownikom, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku stanowią wypadkową głównych celów finansowych i niefinansowych Banku i uwzględniają zakres odpowiedzialności pracownika na danym stanowisku.

Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, identyfikuje pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, w oparciu o kryteria ilościowe i jakościowe.

W zakresie zmiennych składników wynagrodzeń Bank określił katalog stanowisk, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku (tzw. zidentyfikowanych pracowników).

Na system wynagrodzeń w Banku w 2024 roku składały się wynagrodzenia stałe i wynagrodzenia zmienne, z zastrzeżeniem, że członkowie Rady Nadzorczej otrzymywali tylko wynagrodzenie stałe.

Stale składniki stanowiły na tyle dużą część łącznego wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżenie lub przyznanie w ogóle zmiennych składników. Całkowite wynagrodzenie zmienne przyznane przez Bank pracownikom nie może ograniczać zdolności Banku do utrzymania lub przywrócenia prawidłowej bazy kapitałowej w dłuższym okresie i powinno uwzględniać interesy udziałowców, deponentów i wszelkich innych zainteresowanych stron. Wynagrodzenie zmienne nie powinno być przyznawane ani wypłacane, jeżeli skutkowałoby to utratą prawidłowej bazy kapitałowej.

7. Informacje dotyczące systemu zarządzania ryzykiem

Bank, zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe, posiada system zarządzania.

System zarządzania w Banku stanowi zbiór zasad i mechanizmów odnoszących się do procesów decyzyjnych, zachodzących w Banku oraz do oceny prowadzonej działalności bankowej.

Zadania systemu zarządzania mają na celu zapewnienie legalności działania Banku oraz bezpieczeństwa zgromadzonych w nim środków przez ustalenie ryzyka powstającego w działalności Banku, monitorowanie go i

zarządzanie nim oraz zapewnienie przestrzegania przepisów, co ma wspomagać prawidłowe, efektywne i skuteczne kierowanie Bankiem przez jego organy.

W ramach systemu zarządzania w Banku funkcjonuje:

- 1) system zarządzania ryzykiem;
- 2) system kontroli wewnętrznej.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykami”, zaakceptowaną przez Zarząd Banku i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia zarządzania ryzykiem zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponieść, jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym np. planem finansowym, a także politykami w zakresie zarządzania poszczególnymi ryzykami istotnymi. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych i jakościowych.

Szczegółowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego określają odnoszące się do nich, obowiązujące w Banku wewnętrzne akty, w szczególności polityki, instrukcje, procedury i plany.

Zarządzanie ryzykiem jest realizowane w ramach systemu, do którego zadań należy identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola i monitorowanie ryzyka występującego w działalności Banku, służące zapewnianiu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów działalności prowadzonej przez Bank.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka istotnego składa się:

- 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
- 2) identyfikacja, pomiar (w tym: testy warunków skrajnych) i monitorowanie;
- 3) system limitów ograniczających ryzyko;
- 4) system informacji zarządczej;
- 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Według stanu na 31.12.2024 roku Bank zaliczał do ryzyka istotnego następujące rodzaje ryzyka, których szczegółowe zasady zarządzania opisane zostały w procedurach szczegółowych:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko koncentracji;
- 3) ryzyko rynkowe (walutowe);
- 4) ryzyko operacyjne;
- 5) ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym;
- 6) ryzyko płynności i finansowania;
- 7) ryzyko biznesowe.

Organizacja zarządzania ryzykiem jest oparta o podział zadań realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony (zarządzanie ryzykiem na pierwszym poziomie) - którą stanowi bieżące zarządzanie ryzykiem przez wszystkie jednostki i komórki pierwszej linii obrony (w tym jednostki biznesowe i jednostki wsparcia np. odpowiedzialne za rozliczanie transakcji), zapewniające właściwe stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka;
- 2) druga linia obrony (zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie) - którą stanowi działanie komórek drugiej linii obrony odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem niezależnie od działania komórek i jednostek pierwszej linii, w tym komórkę ds. ryzyka odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem, w tym niezależną: identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie ryzyka oraz raportowanie o ryzyku powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank (zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie), obejmujące również propozycje koniecznych działań;
- 3) trzecia linia obrony - którą stanowi audyt wewnętrzny, realizowany przez SSOZ BPS (Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS).

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Proces zarządzania ryzykiem funkcjonujący w Banku daje odbiorcom wewnętrznym i zewnętrznym całościowy pogląd na ryzyko oraz zgodność z wyznaczonymi limitami i zapewnia odpowiedni poziom eskalacji na wypadek przekroczenia limitów. Podczas, gdy jednostki biznesowe powinny przestrzegać stosowanych mechanizmów kontroli ryzyka, w tym zwłaszcza limitów ryzyka, komórka ds. ryzyka jest odpowiedzialna za zapewnienie

zgodności tych mechanizmów kontroli ryzyka z apetytem na ryzyko oraz za monitorowanie czy Bank nie podejmuje nadmiernego ryzyka.

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej, który wskazuje jasno zdefiniowane linie raportowania, w celu zapewnienia zgodności z zatwierdzonymi limitami i apetytem na ryzyko. Terminowe i dokładne raportowanie o istotnych czynnikach ryzyka stanowi kluczowe narzędzie zarządzania ryzykiem i sprawowania nadzoru. System informacji zarządczej, w ramach poszczególnych ryzyk istotnych, dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- 2) profilu ryzyka;
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- 4) wyników testów warunków skrajnych;
- 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem;
- 6) potencjalnych zagrożeń.

Proces zarządzania ryzykiem jest na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka. Metody zarządzania ryzykiem oraz systemy pomiaru ryzyka są:

- 1) dostosowanie do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej i planowanej działalności banku oraz otoczenia, w którym działa;
- 2) okresowo weryfikowane i walidowane.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku, a zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja. W szczególności, w ramach systemu informacji zarządczej, Zarząd Banku:

- 1) informuje Radę Nadzorczą Banku o stanie realizacji założeń strategicznych Banku (w okresach rocznych) i strategii zarządzania ryzykiem (w okresach kwartalnych) oraz najważniejszych kwestiach z tym związanych;
- 2) regularnie, a w razie potrzeby niezwłocznie, informuje Radę Nadzorczą Banku o kwestiach istotnych dla oceny sytuacji Banku oraz zarządzania Bankiem;

zapewnia Radzie Nadzorczej Banku dostęp do aktualnych informacji we wszystkich obszarach objętych kompetencją Rady Nadzorczej Banku, a w razie potrzeby także przetworzenie tych informacji do zwięzłej i zrozumiałej dla członków Rady Nadzorczej Banku formy.

8. Opis systemu kontroli wewnętrznej

Organizacja systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej stanowi, obok systemu zarządzania ryzykiem, element systemu zarządzania Bankiem.

System kontroli wewnętrznej to zbiór zasad, procedur, mechanizmów i czynności kontrolnych, wkomponowany w sposób trwały i spójny w system zarządzania ryzykiem, powiązany z celami strategicznymi, wspomagający realizację celów biznesowych oraz umożliwiający sprawowanie nadzoru nad działalnością Banku. System kontroli wewnętrznej wspiera Radę Nadzorczą, Zarząd Banku oraz pracowników Banku w skutecznym i efektywnym działaniu procesów biznesowych oraz określa zasady współpracy jednostek organizacyjnych, przepływu informacji i monitorowania działań w ramach Banku.

Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej wynikają z następujących przepisów:

- 1) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE dnia 26.03.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi z późn. zm.;
- 2) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe;
- 3) ustawy z dnia 07 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
- 4) rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 08 czerwca 2021r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 5) rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dot. systemu kontroli wewnętrznej w bankach wydanej w kwietniu 2017 roku;

- 6) wytycznych Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS dot. wdrożenia Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dot. systemu kontroli wewnętrznej w bankach wydanej w kwietniu 2017 roku.

Szczegółowe zasady organizacji i funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku określa przyjęty przez Zarząd Banku i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą *Regulamin systemu kontroli wewnętrznej w Banku spółdzielczym w Jaworze*.

System kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonuje w sposób zapewniający osiągnięcie celów ogólnych określonych w art. 9 c ust. 1 *Prawa bankowego*, do których należy zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i profilu ryzyka i który jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach (liniach obrony).

Na pierwszy poziom (linię obrony) składa się:

- 1) zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi, w tym stosowanie przez pracowników mechanizmów kontroli ryzyka, a także mechanizmów kontrolnych;
- 2) dokonywanie przez pracowników w ramach funkcji kontroli oraz obowiązków służbowych poziomego monitorowania (monitorowania w ramach pierwszego poziomu) przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez ich weryfikację bieżącą lub testowanie.

Na drugi poziom (linię obrony) składa się, co najmniej zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach w komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii), poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w Banku komórki organizacyjne mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania. Komórki drugiej linii obrony, poza komórkami wskazanymi w przepisach prawa, wybierane są z zachowaniem zasady niezależności oraz zgodnie z kryteriami przypisania do odpowiedniej linii.

Na trzeci poziom (linię obrony) składa się działalność audytu wewnętrznego mającego za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, który jest realizowany przez niezależną komórkę audytu wewnętrznego umiejscowioną na mocy zapisów Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Podział zadań i odpowiedzialności w zakresie systemu kontroli wewnętrznej

Znaczenie i rola systemu kontroli wewnętrznej znana jest pracownikom na wszystkich szczeblach. Uczestnictwo w realizacji zadań funkcji kontroli w różnym stopniu, zależnym od charakteru zadań danego stanowiska, należy do obowiązków każdego pracownika Banku na pierwszym i drugim poziomie zarządzania (linii obrony).

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniono:

- 1) funkcję kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli;
- 2) Samodzielne stanowisko ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności (komórkę do spraw zgodności), której zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami zewnętrznymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
- 3) niezależną komórkę audytu wewnętrznego – komórkę Spółdzielni wykonującą zadania związane z przeprowadzaniem audytu w Systemie Ochrony.

Funkcja kontroli jest jednym z najważniejszych elementów systemu kontroli wewnętrznej i ma podstawowe znaczenie dla:

- 1) zapewnienia bezpieczeństwa Banku;
- 2) zapobiegania i eliminacji nieprawidłowości i nadużyć;
- 3) uzyskiwania wymaganej jakości wykonywanych czynności w ramach procesów;

- 4) utrzymania ryzyka działalności na złożonym poziomie;
- 5) uzyskania odpowiedniej efektywności i skuteczności działania Banku.

Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje ona stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.

Na funkcję kontroli składają się mechanizmy kontrolne, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli. Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną i stanowią rolę zabezpieczeń przed ryzykiem zaistnienia nieprawidłowości.

Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:

- 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej;
- 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów określonych w art. 9 c ust. 1 *Prawa bankowego* z procesami w działalności Banku, które zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Funkcja kontroli realizowana jest na pierwszym oraz drugim poziomie zarządzania (linii obrony).

W ramach funkcji kontroli, w strukturze organizacyjnej Banku wyodrębniono stanowisko ds. kontroli wewnętrznej, usytuowane w II linii obrony w bezpośredniej podległości Prezesa Zarządu. Do zadań stanowiska ds. kontroli wewnętrznej należy:

- 1) dokonywanie testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez planowe i doraźne kontrole w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku, a także ocena poprawności stosowania i przestrzegania w kontrolowanych jednostkach i komórkach ustanowionych mechanizmów kontrolnych, z wyłączeniem zadań stanowiska ds. kontroli wewnętrznej;
- 2) dokonywanie analiz niezbędnych do oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku, z wyłączeniem zadań stanowiska ds. kontroli wewnętrznej, w oparciu o dane uzyskiwane w wyniku przeprowadzanego testowania oraz dane otrzymywane z systemu sprawozdawczości;
- 3) bieżące monitorowanie i ocena stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych z audytu wewnętrznego dokonywanego przez komórkę audytu wewnętrznego;
- 4) opiniowanie i monitorowanie realizacji planów testowania związanych z testowaniem przestrzegania mechanizmów kontrolnych przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne Banku (testowaniem poziomym);
- 5) sporządzanie okresowych sprawozdań z zakresu prowadzonej działalności i przedkładanie ich Zarządowi, Komitetowi Audytu oraz Radzie Nadzorczej;
- 6) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych;
- 7) administrowanie matrycą funkcji kontroli, w tym pozyskiwanie informacji niezbędnych do przygotowania i aktualizacji matrycy.

Zapewnienie zgodności stanowi jeden z celów systemu kontroli wewnętrznej i rozumiane jest w Banku jako zapewnienie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, odpowiednio poprzez funkcję kontroli oraz zarządzanie ryzykiem braku zgodności.

Zapewnienie zgodności przez funkcję kontroli realizowane jest przez każdego pracownika Banku w ramach przestrzegania obowiązujących przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i standardów rynkowych, poprzez tworzenie, stosowanie oraz modyfikowanie mechanizmów kontrolnych i dokonywanie niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych, zgodnie z przypisanymi mu obowiązkami służbowymi.

Za koordynację, kontrolę i nadzór nad realizacją obowiązków związanych z procesem zarządzania ryzykiem braku zgodności odpowiada Samodzielne stanowisko ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Samodzielne stanowisko ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, w ramach funkcji kontroli, usytuowane w II linii obrony w bezpośredniej podległości Prezesa Zarządu, odpowiedzialne jest m.in. za zapewnienie zgodności poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie odpowiednim organom Banku;

- 2) testowanie przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych, zapewniających osiągnięcie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Szczegółowy zakres działalności komórki ds. zgodności jest uregulowany w *Regulaminie funkcjonowania komórki do spraw zarządzania ryzykiem braku zgodności*, a także w *Polityce zgodności*.

Funkcja audytu wewnętrznego dla Uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, jest realizowana przez Pion Audytu w Spółdzielni i jest uregulowana odrębnymi przepisami w tym zakresie.

Celem audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony jest zapewnienie osiągnięcia celów Systemu Ochrony, m. in. poprzez badania audytowe mające na celu weryfikację przestrzegania przez Spółdzielnię i Uczestników przepisów prawa, postanowień Umowy oraz zasad zarządzania ryzykiem.

Komórka audytu wewnętrznego ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego.

Zasady prowadzenia audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony określają Zasady organizacji i działania audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS, stanowiące załącznik nr 4 do Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

W realizacji zadań w systemie kontroli wewnętrznej w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza;
- 2) Zarząd Banku;
- 3) Komitet Audytu;
- 4) Samodzielne stanowisko ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 5) Kierownicy komórek/jednostek organizacyjnych.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku promują wysokie normy etyczne oraz znaczenie elementów systemu kontroli wewnętrznej wszystkim pracownikom Banku.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

Nadzór Rady Nadzorczej nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej obejmuje m.in.:

- 1) zatwierdzenie kryteriów oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowionych przez Zarząd Banku – kryteria te podlegają stałemu monitorowaniu przez Zarząd Banku w celu przekazywania Radzie Nadzorczej okresowej informacji na temat ich statusu oraz okresowej, corocznej aktualizacji w celu zapewnienia ich adekwatności;
- 2) zatwierdzenie zasad kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej;
- 3) coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego;
- 4) informowanie Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS o corocznej ocenie adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym ocenie adekwatności i skuteczności funkcji kontroli i samodzielnego stanowiska ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 5) powołanie spośród swoich członków Komitet Audytu, którego podstawowym zadaniem jest przedstawianie swojego stanowiska lub rekomendacji, pozwalających Radzie Nadzorczej na podejmowanie decyzji w obszarze sprawozdawczości finansowej, zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej (szczegółowy tryb i zakres działania Komitetu Audytu określa Regulamin Komitetu Audytu uchwalany przez Radę Nadzorczą);
- 6) dokonywanie rozwoju, oceny i optymalizacji zasad ładu korporacyjnego;
- 7) zatwierdzanie propozycji Zarządu Banku w przedmiocie zasadniczej struktury organizacyjnej.

W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:

- 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 2) zatwierdza Politykę zgodności Banku, Regulamin funkcjonowania komórki do spraw zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach organizacyjnych Banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i komórkę ds. zgodności.

Zarząd Banku współpracuje z trzecią linią obrony realizowaną na mocy Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w zakresie przeprowadzenia niezależnego audytu.

Do zadań Zarządu Banku należy w szczególności:

- 1) zapewnienie funkcjonowania jednolitego systemu kontroli wewnętrznej w Banku;
- 2) zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z Samodzielnym stanowiskiem ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz komórką audytu wewnętrznego usytuowaną na mocy odrębnych przepisów w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, a także zapewnienie dostępu pracownikom tych jednostek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych;
- 3) określenie kryteriów oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a następnie przedstawienie ich Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia;
- 4) określenie rodzajów działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące - do środków naprawczych zalicza się w szczególności projektowanie nowych i aktualizacja dotychczasowych mechanizmów kontrolnych (np. zmiana procedury, modyfikacja poszczególnych procesów, szkolenia);
- 5) zatwierdzanie kryteriów wyodrębniania procesów istotnych i listę procesów istotnych wyodrębnionych przez Bank oraz ich powiązania z celami ogólnymi regularnego przeglądu wszystkich procesów funkcjonujących w Banku pod kątem ich istotności,
- 6) zatwierdzanie zasad kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej;
- 7) ustanawianie odpowiednich zasad projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku, w tym określenie roli komórek odpowiedzialnych za opracowanie projektów mechanizmów kontrolnych, ich zatwierdzenie i wdrożenie oraz za zapewnienie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku;
- 8) ustanawianie zasad niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmującego weryfikację bieżącą i testowanie;
- 9) zapewnienie funkcjonowania w Banku matrycy funkcji kontroli oraz przypisanie zadań związanych z zapewnianiem jej funkcjonowania;
- 10) ustanawianie zasad raportowania, co najmniej o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania;
- 11) określenie zasad okresowego raportowania o nieprawidłowościach wykrytych przez system kontroli wewnętrznej oraz statusie podjętych działań naprawczych.

W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Zarząd Banku:

- 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
- 2) akceptuje politykę zgodności, regulamin funkcjonowania stanowiska ds. zgodności, zapewnia jej przestrzeganie i składanie Radzie Nadzorczej raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
- 3) zapewnia niezależne usytuowanie komórki ds. zgodności, określa w sposób formalny uprawnienia i obowiązki pracownika komórki ds. zgodności, jak również niezależność oraz odpowiedni status kierownika komórki ds. zgodności;
- 4) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności, podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.

Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia swoich zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej, w tym ze szczególnym uwzględnieniem:

- 1) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej;
- 2) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących;
- 3) zapewniania niezależności komórce do spraw zgodności;

- 4) zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracownika komórki do spraw zgodności.

Zapewnienie niezależności i zasobów komórkom kontrolnym

Samodzielne stanowisko ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, które pełni również rolę komórki kontroli wewnętrznej oraz komórka audytu wewnętrznego mają zagwarantowaną współpracę wszystkich pracowników Banku, w tym prawo do:

- 1) uzyskiwania wyjaśnień, żądania informacji, ustnie i na piśmie od pracowników;
- 2) dostępu do danych i informacji;
- 3) dostępu do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.

W Banku funkcjonują mechanizmy zapewniające niezależność stanowiska do spraw zgodności. Zarząd Banku i Rada Nadzorcza zatwierdzają *Regulamin funkcjonowania komórki do spraw zarządzania ryzykiem braku zgodności*.

Stanowisko do spraw zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej.

Stanowisko do spraw zgodności lub osoba ją zastępująca uczestniczy w posiedzeniach Zarządu Banku oraz uczestniczy w posiedzeniach Rady Nadzorczej w przypadku, gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem.

Powoływanie stanowiska do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej.

Odwołanie stanowiska do spraw zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej po uprzednim wysłuchaniu tej osoby przez Radę Nadzorczą.

W Banku funkcjonuje szczegółowy tryb kontroli wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w komórce do spraw zgodności, zapewniający niezależność i obiektywizm wypełniania przez nich zadań oraz umożliwiający zatrudnianie osób o odpowiednich kwalifikacjach, doświadczeniu i umiejętnościach.

W Banku istnieją mechanizmy chroniące pracownika obejmującego stanowisko do spraw zgodności przed nieuzasadnionym wypowiedzeniem umowy o pracę.

W przypadku zmiany na stanowisku kierującego komórką do spraw zgodności, Bank niezwłocznie informuje o tym fakcie Komisję Nadzoru Finansowego, wraz ze wskazaniem przyczyny.

Stanowisko do spraw zgodności nie może być łączone z innymi komórkami organizacyjnymi, funkcjami i stanowiskami w Banku. Pracownicy tych stanowisk nie mogą wykonywać innych obowiązków niż wynikające z zadań tej komórki.

Zasady oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej

Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku obejmuje ocenę adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, zapewnienie zgodności oraz niezależną ocenę dokonaną przez audyt wewnętrzny realizowany na mocy zapisów Umowy Systemu Zrzeszenia BPS.

Przedmiotowa ocena dokonywana jest w formie uchwały Rady Nadzorczej w oparciu o ustanawiane przez Zarząd, przyjęte przez Radę Nadzorczą kryteria i miary oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, tj. m.in. na podstawie:

- 1) informacji Zarządu Banku o realizacji zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej;
- 2) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta;
- 3) wyników audytu zrealizowanych przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;
- 4) raportów przedstawianych przez samodzielne stanowisko ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 5) wyników oceny rocznej Badania i Oceny Nadzorczej (BION) oraz inspekcji dokonywanej przez KNF;
- 6) stopnia realizacji celów strategicznych Banku;
- 7) osiągnięcia zakładanych założeń finansowych na dany rok, w tym wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony;
- 8) raportów z przeprowadzenia niezależnego monitorowania i testowania w ramach funkcji kontroli;
- 9) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty spoza Banku.

Coroczna ocena systemu kontroli wewnętrznej dokonana przez Radę Nadzorczą jest wysyłana do Spółdzielni Systemu Ochrony zrzeszenia w systemie KOS, najpóźniej do końca II kwartału roku następnego za jaki jest dokonywana ocena.

Ocena adekwatności i skuteczności III linii obrony jest dokonywana przez Radę Nadzorczą Spółdzielni, bowiem audyt wewnętrzny realizowany jest przez Spółdzielnię.

9. Informacje o spełnianiu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo bankowe

Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg *Regulaminu działania Rady Nadzorczej* oraz biorąc pod uwagę wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków oraz rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków. Rękojmia odnosi się w szczególności do reputacji, uczciwości i rzetelności danej osoby oraz zdolności prowadzenia spraw banku w sposób ostrożny i stabilny.

Oceny pierwotnej/wtórnej odpowiedniości, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z obowiązującą w banku „*Polityką w zakresie powoływania i odwoływania, a także oceny odpowiedniości członków Zarządu Banku, a także osób pełniących kluczowe funkcje w Banku Spółdzielczym w Jaworze*”.

Rada Nadzorcza dokonała indywidualnej wtórnej oceny odpowiedniości członków Zarządu oraz zbiorowej odpowiedniości Zarządu jako organu kolegialnego na posiedzeniu w dniu 23.11.2023 r. Członkowie Zarządu oraz Zarząd jako organ kolegialny otrzymali ocenę pozytywną.

Indywidualne kompetencje członków Zarządu uzupełniają się wzajemnie i pozwalają na zapewnienie odpowiedniego poziomu zarządzania Bankiem.

Członkowie Zarządu:

- 1) dają rękojmię należytego wykonywania powierzonych im obowiązków;
- 2) wykazują się odpowiednim doświadczeniem i znajomością polskiego rynku finansowego niezbędnym do zarządzania Bankiem na rynku finansowym;
- 3) pełnią swoją funkcję w sposób uczciwy i rzetelny;
- 4) kierują się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podjętych decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem Bankiem;
- 5) posiadają umiejętności odwołanie do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków;
- 6) posiadają nieposzlakowaną opinię.

Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli na podstawie *Regulaminu wyborów Członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jaworze*, który jest przyjęty przez Zebranie Przedstawicieli Banku spółdzielczego w Jaworze, na którym odbywają się wybory do Rady Nadzorczej, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata.

Oceny pierwotnej/wtórnej odpowiedniości, doświadczenia i reputacji członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z „*Polityką w zakresie powoływania i odwoływania a także oceny odpowiedniości kandydatów/członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Jaworze*”.

Zebranie Przedstawicieli dokonuje bieżącej oceny odpowiedniości członków Rady Nadzorczej z częstotliwością, co dwa lata. Ostatnia zbiorowa oraz indywidualna ocena odpowiedniości Rady Nadzorczej miała miejsce na Zebraniu Przedstawicieli w dniu 28.06.2024 r. Wszyscy członkowie Rady Nadzorczej oraz Rada Nadzorcza jako organ kolegialny otrzymali pozytywną ocenę odpowiedniości.

Członkowie Rady Nadzorczej oraz Rada Nadzorcza jako organ kolegialny posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

Indywidualne kompetencje poszczególnych członków Rady Nadzorczej uzupełniają się i pozwalają na zapewnienie odpowiedniego sprawowania nadzoru na wszystkich obszarach działania Banku.

Członkowie Rady Nadzorczej pełnią swoje funkcje w sposób uczciwy i rzetelny oraz kierują się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowania i wykonywania decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem Bankiem. Bank realizuje powyższe zasady poprzez stosowanie przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz wytycznych, rekomendacji i zaleceń, określonych przez Europejski Nadzór Bankowy oraz Komisję Nadzoru Finansowego, regulujących ta materię, z zachowaniem zasady proporcjonalności.

Wszyscy członkowie Rady Nadzorczej w okresie pełnienia swoich funkcji w Radzie Nadzorczej poświęcali wystarczającą ilość czasu na wykonywanie swoich obowiązków.

Bank zapewnia środki niezbędne do przygotowania członków Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku do pełnienia przez nich funkcji i środki niezbędne do ich szkolenia.

10. Oświadczenie Zarządu Banku Spółdzielczego w Jaworze

Zarząd Banku Spółdzielczego w Jaworze:

- 1) oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy, niniejszy Raport został przygotowany zgodnie ze sformalizowanymi procedurami obowiązującymi w Banku, służącymi zapewnieniu zgodności z wymogami dotyczącymi ujawniania informacji wynikającymi z Części Ósmej Rozporządzenia CRR;
- 2) oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy, adekwatność przyjętych w Banku rozwiązań w zakresie zarządzania ryzykiem daje pewność, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest odpowiedni z punktu widzenia profilu ryzyka i strategii Banku;
- 3) zatwierdza niniejszy Raport, zawierający kluczowe wskaźniki i dane liczbowe zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz procesu zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym interakcji między profilem ryzyka Banku a tolerancją na ryzyko.

Podpisy Członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Jaworze:

Imię i Nazwisko	Stanowisko	Podpis
Beata Hamkało	Prezes Zarządu	
Anna Janeczko	Wiceprezes Zarządu	
Robert Żółty	Wiceprezes Zarządu	